

2020: Szakaszhatár az európai felsőoktatásban

Hrubos Ildikó

ildiko.hrubos@uni-corvinus.hu

Előadás a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kara „Társadalmi és gazdasági folyamatok elemzésének kérdései a XXI. században” c. nemzetközi tudományos konferenciáján

Szeged, 2019. november 7.

AZ ELŐADÁS TÉMÁI

A Bologna-reform keretei

A reform első két évtizedének eredményei

Tervek a harmadik évtizedre

A BOLOGNA-REFORM IRÁNYÍTÁSA

Az oktatási (felsőoktatási) miniszterek konferenciája – legfelsőbb stratégia alkotó és döntéshozó testület (két-három évente ülésezik). A tagországok száma: 1999-ben 29, 2015-től 48.

Nemzetközi Bologna Csoport – két miniszteri értekezlet között döntéshozó testület. Szavazati joggal rendelkező tagjai: a résztvevő országok oktatási kormányzatának képviselői (a nemzeti Bologna Bizottságok vezetői) és az Európai Bizottság képviselője. Tanácskozási joggal rendelkező tagjai: az érdekhordozók (stakeholderek) képviselői

Európa Tanács - 1999

Európai Egyetemi Szövetség – 1999

**Európai – nem egyetemi – Felsőoktatási
Intézmények Szövetsége - 2001**

Európai Hallgatói Szövetség - 2001

Európai Minőségbiztosítási Szövetség - 2003

UNESCO Európai Felsőoktatási Központ - 2003

Európai Munkaadók Szövetsége - 2005

Oktatási Internacionálé Páneurópai Szervezete -
2005

A BOLOGNAI NYILATKOZAT PONTJAI

- Könnyen érthető és összehasonlítható fokozatokat adó képzési rendszer bevezetése, esetleg az oklevél-melléklet alkalmazásával
- Alapvetően két fő cikluson alapuló képzési rendszer kialakítása. A második ciklusba való belépés megköveteli az első, legalább három évig tartó ciklus sikeres elvégzését. Az első ciklus után adott fokozat, mint megfelelő végzettség alkalmazható az európai munkaerőpiacon, a második ciklusnak egyetemi vagy doktori fokozathoz kell vezetnie
- Kreditrendszer - mint amilyen az ECTS - bevezetése

- A hallgatók, tanárok és más egyetemi munkatársak mobilitásának segítése az egyenlő esélyek elvének követésével
- Összehasonlítható kritériumokon és módszereken alapuló együttműködés kialakítása a minőségbiztosítás terén
- Az európai vonatkozások beépítése a felsőoktatásba

AZ ELSŐ ÉVTIZED FŐ FELADATA: A KÉPZÉSI SZERKEZET ÁTALAKÍTÁSA

BA/BSc

Az országok felénél 180, harmadánál 240 kredit (a továbbiaknál 210)

MA/MSc

Alapesetben 120 kredit, de elterjedtek más megoldások is (60, 75, 90)

Rövid ciklusú képzések

Alapesetben 120 kredit. Az országok felében van ilyen, ebből 18 országban része a felsőoktatásnak (Magyarország közéjük tartozik)

PhD

Doktori iskolák (Graduate School-ok) létrehozása

A Bologna-rendszeren kívüli képzések

Osztatlan képzések (orvos, fogorvos, állatorvos, gyógyszerész, építész, tanárképzés, mérnökképzés, jogi képzés). Szinte mindenütt van ilyen, országonként eltérő súllyal (Magyarország a 10-20 %-os csoportban van, a legmagasabb Svédországban: 30%)

Megoldások a különböző felsőoktatási modellekben

A Humboldt-i modell országai

A duális (egyetem – főiskola) modell átalakítása lineáris (egymásra épülő fokozatok szerinti) modellé – de: megmarad a két vonulat, azzal, hogy viszonylag könnyű (?) közöttük az átmenet; új státusz: alkalmazott tudományok egyeteme

A Napoleon-i modell országai

A nagy hallgatói létszámexpanzió eredetileg is az egyetemeken valósult meg. A Bologna-rendszerben vagy az egyetemen belül válnak szét az akadémiai és a professzionális programok, vagy pedig az egyetem megmarad akadémiai irányultságúnak (több ciklusban), a szakmai képzés pedig ez után, speciális oktatási intézményekben történik.

A MÁSODIK ÉVTIZED FELADATA: A BOLOGNA-ESZKÖZÖK FINOMÍTÁSA

Ellentmondás: a képzési szerkezet átalakítása nem hozta a várt eredményt a nemzetközi hallgatói mobilitásban – a végzettségek kölcsönös elismerése akadályokba ütközik, finomhangolásra van szükség

Tuning program

Oklevélmelléklet

ECTS

Képesítési keretrendszer

Minőségbiztosítás

Új, vagy növekvő figyelmet nyerő területek

- A végzettségek (előzetes végzettségek) és teljesítmények elismerése
- A tanulás eredményessége és relevanciája
- Lemorzsolódás
- Hallgató centrikus tanulás és tanítás
- Új módszerek a tanulásban és tanításban
- Nyitottság, az alulreprezentált hallgatói csoportok támogatása

SARKALATOS KÉRDÉSEK

Nem csökkennek az országok közötti különbségek. Ebben nem azonosíthatók valódi trendek, nem használhatók az „előítéletek”, sablonok, sok a kivétel. Széttartó Európa.

Súlyos társadalmi problémák: gazdasági válság, munkanélküliség, finanszírozási nehézségek, a felsőoktatási autonómiák csorbítása, növekvő társadalmi különbségek, bevándorlás

A globalizálódás kerül előtérbe Európa helyett (a Magna Charta Universitatum újrafogalmazása)

Újra kellene gondolni a felsőoktatás társadalmi missziójának értelmezését. (EUA)

TERVEK A HARMADIK ÉVTIZEDRE

- Bologna, 2019. június 24-25. Ünnepi ülés a második évtized lezárása alkalmából
- Felkészülés a 2020 júniusában Rómában rendezendő, az új tíz éves szakaszt meghirdető miniszteri konferenciára
- Ünnepeélyes ceremónia: a Bolognai Egyetem korábbi rektora átadja az Európai Hallgatói Szövetség elnökének a Bolognai Nyilatkozat eredeti példányát

A következő évtized várható alapkérdése

Az egyetem feladata vezető szerep vállalása a világ súlyos problémáinak megoldásában (az egyenlőtlenségektől a környezet, a fenntarthatóság ügyéig)

Ez túlmutat az 1999-ben rögzített Bolognai Nyilatkozat elvi keretein

Várható hatás: az európai felsőoktatási térség átpolitizálódása, átideológizálódása